

JAVASLAT

az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek jogállásáról, feladat- és hatásköréről

szóló törvénytervezethez

2011 évi törvény az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek jogállásáról, feladat- és hatásköréről

Az Országgyűlés Magyarország Alaptörvénye 30. cikkének végrehajtására a következő törvényt alkotja:

Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek megválasztása

1.§ (1) Az Országgyűlés megválasztja – kizárólag neki felelős megbízottként – az alapvető jogok védelme érdekében az alapvető jogok biztosát, a jövő nemzedékek érdekeinek és az egészséges környezethez való alapvető jog védelme érdekében a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztost, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelme érdekében a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztost.

(2) A helyettes biztosok a szakterületükön önálló intézkedési joggal rendelkeznek.

(3) Az alapvető jogok biztosának akadályoztatása esetén, vagy ha e tisztség nincs betöltve, az alapvető jogok biztosának jogkörét a Biztosi Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározott helyettes biztos gyakorolja.

4) Ha a helyettes biztos akadályoztatva van, vagy e tisztség nincs betöltve, a helyettes biztos jogkörét az alapvető jogok biztosa gyakorolja.

(5) Ahol más törvény vagy alacsonyabb szintű jogszabály alapvető jogok biztosát említ, azon - eltérő rendelkezés hiányában - a helyettes biztost is érteni kell.

2. § (1) Alapvető jogok biztosának, jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosnak és nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztosnak (a továbbiakban együtt: biztos) minden olyan egyetemi jogi végzettségű, választójoggal rendelkező magyar állampolgár megválasztható, aki a (2) és (3) bekezdésben előírt követelményeknek megfelel.

(2) Az Országgyűlés a biztost azok közül a kiemelkedő tudású elméleti vagy legalább tízévi szakmai gyakorlattal rendelkező jogászok közül választja meg, akik az alapvető jogokat érintő eljárások lefolytatásában, felügyeletében vagy tudományos elméletében jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek.

(3) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosnak az választható meg, aki a környezet-, illetve a természetvédelmi jog területén kiemelkedő elméleti tudással vagy legalább tízéves szakmai gyakorlattal rendelkezik, és a környezet-, illetve természetvédelmet érintő eljárások lefolytatásában, azok felügyeletében vagy az egészséges környezethez való jog érvényesítésében jelentős tapasztalatokkal rendelkezik.

(4) A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztosnak az választható meg, aki nemzetiségi jog területén kiemelkedő elméleti tudással vagy legalább tízéves szakmai gyakorlattal, a közösségi és egyéni nemzetiségi jogok érvényesítésében jelentős tapasztalatokkal rendelkezik.

(5) A biztos nem lehet az, aki a választásra irányuló javaslat megtételének időpontját megelőző négy évben országgyűlési képviselő, köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság tagja, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, a helyi önkormányzati képviselő-testület tagja, jegyző, ügyész, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja, valamint pártnak az alkalmazottja volt.

3. § (1) A köztársasági elnök – a tárgykör szerint érintett országgyűlési bizottság véleményének kikérését követően – javaslatot tesz az alapvető jogok biztosa és helyettesei személyére a korábbi biztos megbízatási ideje lejártát megelőző három hónapon belül, de legkésőbb a megbízatási idő lejártát megelőző negyvenötödik napon.

(2) A köztársasági elnök a nemzetiségi jogokért felelős biztos személyére vonatkozó javaslatának megtétele előtt – az (1) bekezdésben meghatározottakon túl – kikéri az országos

kisebbségi önkormányzatok – ha valamely kisebbség ilyen önkormányzattal nem rendelkezik, az adott kisebbség nyilvántartásba vett országos érdekképviselői szervének – véleményét

(3) Ha a biztos megbízatása a 11. § (1) bekezdés b)-f) pontjában meghatározott okból szűnt meg, a köztársasági elnök harminc napon belül tesz javaslatot a biztos személyére.

(4) A biztosnak javasolt személyt az Országgyűlésnek – a biztos feladatkörét érintően – hatáskörrel rendelkező bizottsága meghallgatja.

(5) Ha a javasolt személyt az Országgyűlés nem választja meg, a köztársasági elnök legkésőbb harminc napon belül új javaslatot tesz.

(6) Az Országgyűlés a biztost hat évre választja. A biztos nem választható újra.

(7) A biztos megbízatásának lejártát követően három évig nem töltheti be a 2. § (5) bekezdésben meghatározott tisztségeket.

Összeférhetlenség

4. § (1) A biztosi megbízatás összeegyeztethetetlen minden más állami, önkormányzati, társadalmi és politikai tisztséggel vagy megbízatással.

(2) A biztos más kereső foglalkozást nem folytathat, és egyéb tevékenységéért – a tudományos, az oktatói, a művészeti, a szerzői jogi védelem alá eső, továbbá lektori és a szerkesztői tevékenységet kivéve – díjazást nem fogadhat el.

(3) A biztos nem lehet gazdasági társaság vezető tisztségviselője, felügyelő bizottságának tagja, továbbá gazdasági társaság személyes közreműködésre kötelezett tagja.

(4) A biztos a hatásköréből adódó feladatokon túlmenően politikai tevékenységet nem folytathat, politikai nyilatkozatot nem tehet.

Vagyonynyilatkozat

5. § (1) A biztos a megválasztását követő harminc napon belül, majd ezt követően háromévente vagyonynyilatkozatot tesz az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvény vonatkozó rendelkezései szerint.

A biztos jogállása

6. § (1) A biztos az elődje megbízatásának megszűnésekor, illetve ha elődje megbízatásának megszűnését követően választották meg, a megválasztásával lép hivatalba.

(2) A biztos a megválasztását követően az Országgyűlés előtt esküt tesz.

7. § A biztos eljárása során független, intézkedését kizárólag az Alaptörvény és a törvények alapján hozza meg.

8. § (1) A biztos miniszteri illetményre és juttatásokra jogosult azzal, hogy a vezetői illetménypótlék mértéke a miniszteri vezetői illetménypótlék másfélszerese.

(2) A biztost naptári évenként negyven munkanap szabadság illeti meg.

9. § (1) A biztos társadalombiztosítási jogállására a köztisztviselőkre vonatkozó szabályok az irányadók azzal, hogy a munkáltatóra vonatkozó kötelezettségek a Biztosi Hivatalt terhelik.

(2) A biztos megbízatásának időtartama munkaviszonyban töltött időnek, illetőleg nyugdíjra jogosító szolgálati időnek számít.

Mentelmi jog

10. § (1) A biztost az országgyűlési képviselővel azonos mentelmi jog illeti meg.

(2) A mentelmi joggal kapcsolatos eljárásokra az országgyűlési képviselők mentelmi jogával kapcsolatos eljárási szabályokat kell alkalmazni.

(3) A mentelmi jog felfüggesztése tárgyában az Országgyűlés a képviselők kétharmadának a szavazatával dönt, a mentelmi jog megsértése esetén szükséges intézkedést az Országgyűlés elnöke teszi meg.

A biztos megbízatásának megszűnése

11. § (1) A biztos megbízatása megszűnik:

a) a megbízatási időtartam leteltével;

b) halállal;

c) lemondással;

d) összeférhetlenség kimondásával;

e) felmentéssel;

f) a tisztségtől való megfosztással.

(2) A biztos megbízatásának megszűnését az (1) bekezdés a)-c) pontja esetében az Országgyűlés elnöke állapítja meg. Az (1) bekezdés d)-f) pontja esetében a megbízatás megszűnésének kérdésében az Országgyűlés határoz. A megbízatás megszűnésének kimondásához a képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(3) A lemondást írásban kell közölni az Országgyűlés elnökével. A biztos megbízatása a lemondásában megjelölt napon szűnik meg. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges.

(4) Ha a biztos az összeférhetlenségét a megválasztásától számított harminc napon belül nem szünteti meg, vagy a tisztsége gyakorlása során vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel, az Országgyűlés bármely országgyűlési képviselő írásbeli indítványára – az összeférhetlenségi ügyekkel foglalkozó bizottsága véleményének kikérése után – az indítvány kézhezvételétől számított harminc napon belül dönt az összeférhetlenség kimondásának kérdésében. Ha az összeférhetlenségi eljárás ideje alatt a biztos a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot megszünteti, az összeférhetlenség megállapítását mellőzni kell.

(5) Felmentéssel szűnhet meg a megbízatás, ha a biztos neki fel nem róható okból kilencven napon túlmenően nem képes eleget tenni megbízatásából eredő feladatainak. A felmentést bármely képviselő indítványozhatja. Felmentés esetén a biztos háromhavi külön illetményre jogosult.

(6) Tisztségtől való megfosztással szűnhet meg a megbízatás, ha a biztos neki felróható okból kilencven napon túlmenően nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, vagy nyilatkozat-tételi kötelezettségét szándékosan elmulasztja vagy a vagy nyilatkozatban szándékosan lényeges adatot, ténytet valótlanul közöl, továbbá, ha jogerős ítéletben megállapított büntetést követ el. A tisztségtől való megfosztást az arra alapot adó okok vizsgálatát követően az Országgyűlés összeférhetlenségi ügyekkel foglalkozó bizottsága indítványozhatja.

A biztos eljárása és intézkedései

12. § (1) A biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely a 38. § (1) bekezdése szerinti hatóság, illetve közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben

visszásságot okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) A biztos az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében hivatalból is eljárhat.

(3) A biztoshoz benyújtott minden beadvány illetékmentes.

(4) Ha a beadványt benyújtó személy kéri, kilétét a biztos nem fedheti fel. A biztoshoz fordulása miatt senkit sem érhet hátrány.

13. § (1) A biztos a hozzá benyújtott beadványt – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – köteles megvizsgálni. A célszerűnek tartott intézkedést – e törvény keretei között – maga választja meg.

(2) Ha a biztos megítélése szerint a beadványban szereplő visszásság csekély jelentőségű, a biztos a beadványt nem köteles vizsgálni. Erről a beadványt tevőt értesíti.

(3) Ha az ügyben jogerős közigazgatási határozat született, a biztoshoz ennek közlésétől számított egy éven belül lehet beadvánnyal fordulni.

(4) A biztos nem járhat el olyan ügyben, amelyben a határozat felülvizsgálata iránt bírósági eljárás indult, vagy amelyben jogerős bírósági határozat született.

14. § (1) A biztos a jogerősen befejezett ügyekre vonatkozóan jogosult bármely hatóság ellenőrzésére, ennek során – külön törvény eltérő rendelkezése hiányában – a hatóság helyiségeibe beléphet. A biztos jogainak gyakorlása érdekében a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek működésére szolgáló területekre a hatáskörrel rendelkező miniszter által szabályozott módon léphet be. Ez a szabályozás az ellenőrzést érdemben nem akadályozhatja.

(2) A biztos bármely hatóságtól az általa lefolytatott eljárással, illetve az eljárás elmulasztásával kapcsolatban adatokat, iratokat és felvilágosítást kérhet.

(3) A biztos eljárása során, annak lefolytatása érdekében az eljárás tárgyával összefüggő összes iratba betekinthez, illetve iratról másolatot kérhet, személyes adatot, egyéb adatot, körülményt, tényt, eljárást megismerhet. Ha az irat az eljárás tárgyával össze nem függő adatot is tartalmaz, és az adatok elkülönítése azok bizonyító erejének sérelme nélkül nem lehetséges, biztos az iratban szereplő valamennyi adatot megismerheti, azonban az eljárás tárgyával össze nem függő adatok megvizsgálására csak addig a mértékig jogosult, ameddig meggyőződik arról, hogy az adat nem függ össze az eljárás tárgyával.

(4) A biztos az általa vizsgált ügy intézőjét vagy az eljárást folytató szerv bármely munkatársát meghallgathatja, továbbá az érintett szerv vezetőjét vagy felügyeleti szervének vezetőjét, valamint az annak lefolytatására a jogszabály által egyébként feljogosított szerv vezetőjét vizsgálat lefolytatására kérheti fel.

(5) A biztos az általa vizsgált ügyben bármely szervtől – ideértve az e törvény szerint hatóságnak nem minősülő szerveket is – vagy annak munkatársától írásbeli magyarázatot, nyilatkozatot, felvilágosítást vagy véleményt kérhet.

(6) A magántitok, az üzleti titok, a minősített adat vagy a külön törvényben meghatározott más titok a biztost az e §-ban szabályozott jogainak gyakorlásában nem akadályozhatja, de a de a titok megtartására vonatkozó rendelkezések – ha törvény eltérően nem rendelkezik – rá nézve is kötelezőek. A biztost a titoktartási kötelezettség tisztsége megszűnése után is terheli.

(7) A minősített adatot érintő adatkezelés esetén a biztos jogait csak személyesen vagy az általa kezdeményezett nemzetbiztonsági ellenőrzésen átesett munkatársai útján gyakorolhatja.

(8) A biztos az e §-ban szabályozott jogainak gyakorlása során kezelheti mindazon személyes adatokat, amelyek a vizsgálattal összefüggnek, illetve amelyek felhasználása a vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében szükséges. A biztos személyes adatokat csak a vizsgálata

lefolytatásához szükséges mértékben és ideig kezelhet. A biztos a vizsgálatának megállapításait jogosult nyilvánosságra hozni.

(9) A biztos az iratbetekintési jogát a Magyar Honvédségnél, a rendvédelmi szerveknél, valamint az ügyészség nyomozást végző szervénél az e törvényben foglalt korlátozások szerint gyakorolhatja.

(10) A titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazására jogosult szervek e tevékenységével is kapcsolatos kérdésre vagy bejelentésre a biztos a választát úgy fogalmazza meg, hogy abból a felsorolt szervek egyes esetekhez kapcsolódó titkos információgyűjtő tevékenységére ne lehessen következtetéseket levonni.

(11) Azokat az iratokat, amelyekbe a biztos a Magyar Honvédségnél, a rendvédelmi szerveknél és az ügyészség nyomozást végző szervénél nem tekinthet be, a törvény melléklete tartalmazza. Ha azonban a biztos az ügy teljes körű feltárása érdekében a mellékletben felsorolt iratok megvizsgálását is szükségesnek látja, a hatáskörrel rendelkező minisztertől, a nemzetbiztonsági szolgálatok esetében a szolgálatot vezető főigazgatótól, az ügyészség nyomozást végző szerve esetében pedig a legfőbb ügyésztől kérheti azok megvizsgálását. A felkért személyek kötelesek a biztos által megkívánt vizsgálatot elvégezni (elvégeztetni) és azok eredményéről a biztost tizenöt napon belül tájékoztatni.

(12) A (3) bekezdés szerinti meghallgatás során a válaszadást, illetőleg a (4) bekezdés szerinti nyilatkozattételt az arra felhívott személy megtagadhatja, ha

a) az a személy, akit a biztos eljárásának alapját képező beadvány érint, a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti hozzátartozója vagy élettársa;

b) a válaszadás vagy nyilatkozattétel során magát, vagy a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti hozzátartozóját, illetve élettársát bűncselekmény elkövetésével vádolná, az azzal kapcsolatos kérdésben.

(13) Ha a biztos a (2)-(5) bekezdésben foglalt jogosítványai alapján adatot (felvilágosítást, magyarázatot stb.) kér, a megkeresésnek – ha e törvény másként nem rendelkezik – a megkeresett szerv a biztos által megállapított határidőn belül, amely tizenöt napnál rövidebb nem lehet, köteles eleget tenni.

15. § (1) A biztos a lefolytatott vizsgálat eredményéről, illetve esetleges intézkedéséről a beadványt tevőt értesíti.

(2) A biztos a nyilvánvalóan alaptalan, továbbá az ismételten előterjesztett és érdemben új tény, adatot nem tartalmazó beadványt elutasítja, a nem jogosult által, valamint a névtelenül benyújtottat pedig elutasíthatja. Az elutasítást minden esetben indokolni kell.

(3) A biztos a hatáskörébe nem tartozó ügyre vonatkozó beadványt - a beadványt tevő egyidejű értesítése mellett - az arra hatáskörrel rendelkező szervhez átteszi.

16. § (1) Ha a biztos a lefolytatott vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság fennáll, annak orvoslására – az érintett szerv egyidejű tájékoztatása mellett – ajánlást tehet a visszásságot előidéző szerv felügyeleti szervének. A felügyeleti szerv az ajánlás tekintetében kialakított érdemi állásfoglalásáról, illetve a megtett intézkedésről az ajánlás kézhezvételétől számított harminc napon belül értesíti a biztost.

(2) Ha a felügyeleti szerv az ajánlásban foglaltakkal nem értett egyet az erre vonatkozó közlés kézhezvételétől számított tizenöt napon belül a biztos tájékoztatja a felügyeleti szervet az ajánlás fenntartásáról, módosításáról vagy visszavonásáról.

(3) Ha a biztos az ajánlást módosítja, azt a megteendő intézkedések szempontjából új ajánlásnak kell tekinteni.

(4) A Kormány tagja, autonóm államigazgatási szerv, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, illetve kormányhivatal esetében a biztos a visszásságot előidéző szerv számára tesz ajánlást.

17. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot az előidéző szerv saját hatáskörben meg tudja szüntetni, a biztos kezdeményezheti az érintett szerv vezetőjénél a visszásság orvoslását. Az ilyen kezdeményezés rövid úton (távbeszélőn, szóban stb.) is történhet, ez esetben a kezdeményezés időpontját, módját és lényegét az ügyiraton kell rögzíteni.

(2) Az érintett szerv a kezdeményezés tekintetében kialakított érdemi állásfoglalásáról, illetve a megtett intézkedésről a kezdeményezés kézhezvételétől számított harminc napon belül tájékoztatja a biztost.

(3) Ha a megkeresett szerv – a 16. § (4) bekezdésében meghatározott szervek kivételével – a kezdeményezéssel nem ért egyet a (2) bekezdésben megjelölt határidőn belül köteles azt véleményével ellátva felügyeleti szervéhez felterjeszteni. A felügyeleti szerv a felterjesztés kézhezvételétől számított harminc napon belül köteles állásfoglalásáról, illetve a megtett intézkedésről a biztost értesíteni.

(4) A felügyeleti szerv, illetve a biztos további eljárására egyebekben a 16. § (1)-(3) bekezdésében foglaltak megfelelően irányadóak azzal, hogy a biztos arról értesíti a felügyeleti szervet, hogy a kezdeményezést változatlan vagy módosított formában ajánlasként tartja-e fenn.

18. § A biztos indítványozhatja az Alkotmánybíróságnál:

- a) a jogszabály, valamint a közjogi szervezetszabályozó eszköz Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát;
- b) a jogszabály, valamint a közjogi szervezetszabályozó eszköz nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát;
- c) mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását;
- d) az Alaptörvény rendelkezéseinek értelmezését.

19. § (1) A biztos véleményezi a feladatkörével összefüggő jogszabályok, illetve kormányzati előterjesztések tervezeteit.

(2) A biztos feladatkörében jogalkotásra javaslatot tehet.

20. § (1) A biztos külön törvényben meghatározottak szerint kezdeményezheti az illetékes ügyésznél ügyészi óvás benyújtását.

(2) Az illetékes ügyész az ügyészi óvás benyújtásával kapcsolatos álláspontjáról, esetleges intézkedéséről hatvan napon belül értesíti a biztost.

21. § Ha a biztos eljárása során szabálysértés vagy fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúját észleli, az illetékes szervnél felelősségre vonásra irányuló eljárást kezdeményezhet, bűncselekmény észlelése esetén pedig kezdeményez. A megkeresett szerv az eljárás megindításával kapcsolatos álláspontjáról - törvény eltérő rendelkezése hiányában - hatvan napon belül, az eljárás eredményéről pedig annak befejezését követően harminc napon belül tájékoztatja a biztost.

22. § Ha a biztos álláspontja szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság valamely jogszabály vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz fölösleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára (hiányosságára), vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében a jogalkotásra, illetve a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél a jogszabály (közjogi szervezetszabályozó eszköz) módosítását, hatályon kívül helyezését vagy megalkotását

kezdeményezheti. A megkeresett szerv állásfoglalásáról, illetve esetleges intézkedéséről hatvan napon belül értesíti a biztost.

23. § (1) Ha a biztos által megkeresett szerv az érdemi állásfoglalás kialakítását, és az annak megfelelő intézkedés megtételét elmulasztja, vagy a biztos az állásfoglalással, a megtett intézkedéssel nem ért egyet, az ügyet az éves beszámoló keretében az Országgyűlés elé terjeszti, és - a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel - kérheti, hogy az ügyet az Országgyűlés vizsgálja ki. Ha megállapítása szerint a visszásság kirívóan súlyos, illetve a természetes személyek nagyobb csoportját érinti, indítványozhatja, hogy az Országgyűlés az adott kérdés megtárgyalását már az éves beszámolót megelőzően tűzze napirendre. Ennek kapcsán az Országgyűlés, illetve a tárgykör szerint érintett országgyűlési bizottság ülésén felszólalhat. A napirendre tűzés kérdésében az Országgyűlés dönt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben, ha a biztos a 18. §-ban megjelölt intézkedést tette, illetve a 22. §-ban szabályozott esetben az Országgyűlést kereste meg, a biztos az intézkedését, illetve a megkeresett szerv intézkedését vagy annak elmulasztását az éves beszámolóban jelzi.

(3) Az (1) bekezdés szerinti esetben, ha a visszásság a Magyar Honvédség vagy a rendvédelmi szervek működésével kapcsolatban fordult elő és feltárása minősített adatot érintene, az ügyet a biztos éves beszámolójával egyidejűleg, vagy – ha a visszásság kirívóan súlyos, illetve a természetes személyek nagyobb csoportját érinti – az éves beszámolót megelőzően, szükség szerint a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott minősítési szintű jelentésben az Országgyűlés hatáskörrel rendelkező bizottsága elé terjeszti. A napirendre tűzés kérdéséről a bizottság zárt ülésen dönt.

A biztos éves beszámolója

24. § (1) Az alapvető jogok biztosa saját és a helyettes biztosok tevékenységének tapasztalatairól – ennek keretében az alapvető jogok hatósági eljárásokkal kapcsolatos jogvédelme helyzetéről, valamint az általa, illetve a helyettes biztosok által tett kezdeményezések, ajánlások, felhívások fogadtatásáról és eredményéről – évente beszámol az Országgyűlésnek. A beszámolót a tárgyévét követő naptári év első negyedévének végéig kell az Országgyűlés elé terjeszteni.

(2) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos és a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos köteles évente – az alapvető jogok biztosának Országgyűlés előtt tett beszámolóját megelőzően – beszámolni a tárgykör szerint érintett országgyűlési bizottság előtt tevékenységének tapasztalatairól.

(3) Az alapvető jogok biztosa és a helyettes biztosok közös beszámolóját a határozathozatalt követően a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos

25. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos figyelemmel kíséri, értékeli és ellenőrzi azon jogszabályi rendelkezések, közjogi szervezetszabályozó eszközök érvényesülését, amelyek biztosítják a környezet és a természet (a továbbiakban együtt: környezet) állapotának fenntarthatóságát és javítását, figyelemmel kíséri és elősegíti az egészséges környezethez való jog érvényesülését, képviseli a jövő nemzedékek érdekeit. Feladata a mindezekkel kapcsolatban tudomására jutott visszásságok beadvány alapján vagy hivatalból történő kivizsgálása vagy kivizsgáltatása, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedések kezdeményezése.

(2) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a 12-23. §-okban meghatározott hatáskörökön túlmenően gyakorolja – e §-okban foglalt eltérésekkel – a 25-32. §-okban meghatározott hatásköröket.

26. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos

a) felhívhatja a környezetet jogellenesen veszélyeztető, szennyező vagy károsító (a továbbiakban együtt: a környezetet károsító) személyt vagy szervezetet e tevékenységének megszüntetésére,

b) felhívhatja a hatáskörrel rendelkező hatóságot a környezet védelmére vonatkozó intézkedés megtételére,

c) feladatkörében általános jelleggel, valamint egyedi ügyben meghatározott szerv, intézmény, hatóság részére kezdeményezést vagy ajánlást, személy részére felhívást bocsáthat ki,

d) a környezet állapotával összefüggő közigazgatási döntéssel szemben felügyeleti eljárás lefolytatását, illetve végrehajtásának felfüggesztését kezdeményezheti, valamint annak bírósági felülvizsgálata során a perben beavatkozóként részt vehet,

e) megismerheti és véleményezheti a helyi önkormányzatok hosszú távú fejlesztési, terület- és településrendezési, valamint a jövő nemzedékek életminőségét egyébként közvetlenül érintő terveit és koncepcióit,

f) véleményezi a környezetvédelmi vagy természetvédelmi tárgyú, valamint az emberiség közös örökségét és közös gondjait érintő nemzetközi szerződések kötelező hatályának elismerésére vonatkozó előterjesztéseket, közreműködik e nemzetközi szerződések alapján készülő nemzeti jelentések elkészítésében, továbbá figyelemmel kíséri, értékeli e szerződések magyar joghatóság alá tartozó érvényesülését,

g) részt vesz a feladatkörével összefüggő ügyekben az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményeiben képviselt magyar álláspont kialakításában,

h) részt vehet a jogszabály rendelkezése alapján kötelezően tartandó, feladatkörével összefüggő közmeghallgatáson.

(2) A (1) bekezdés c) pontja szerinti kezdeményezés, ajánlás, illetve felhívás címzettje köteles a részére kibocsátott kezdeményezésre, ajánlásra, illetve felhívásra harminc napon belül érdemben válaszolni.

(3) Ha az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyon tulajdonosa vagy kezelője a környezetet károsító személlyel vagy szervezettel szembeni kártérítési igényt a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos felszólítása ellenére a felszólítástól számított hatvan napon belül nem érvényesíti, a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a kártérítési igényt a külön törvényben meghatározott költségvetési előirányzat javára érvényesítheti.

(4) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos – a környezetet károsító tevékenység jellegének, mértékének, a környezetet károsító tevékenység és hatásterülete helyének megjelölésével, az üzleti titokra is kiterjedően – tájékoztathatja a nyilvánosságot eljárásának megindításáról, valamint a személyes adatokra is kiterjedően kezdeményezésének, ajánlásának vagy felhívásának kibocsátásáról és tartalmáról.

27. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos felhívhatja a környezetet károsító személyt vagy szervezetet - függetlenül attól, hogy ez tevőleges cselekvés vagy mulasztás eredménye - a környezetet károsító tevékenység megszüntetésére és a környezetet károsító magatartás tanúsítását megelőző környezeti állapot helyreállítására.

(2) A környezetet károsító személy vagy szervezet a felhívás kézhezvételét követő 30 napon belül - a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosának erre irányuló kérelme esetén haladéktalanul, de legkésőbb 5 napon belül - tájékoztatja a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosát a megtett intézkedésekről.

(3) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos – ha a megtett intézkedéseket vagy a tájékoztatást nem tartja kielégítőnek – kérheti a bíróságtól, hogy a környezetet károsító személyt vagy szervezetet tiltsa el a környezetet károsító magatartástól, kötelezze a károk megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére, valamint a környezetet károsító magatartás tanúsítását megelőző környezeti állapot helyreállítására.

28. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos kezdeményezheti a hatáskörrel rendelkező hatóságnál, hogy tegyen intézkedést a környezetet károsító tevékenység megakadályozására, megtiltására, a károk megelőzésére és a környezetet károsító magatartás tanúsítását megelőző környezeti állapot helyreállítására.

(2) A hatóság a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosát haladéktalanul tájékoztatja a megtett intézkedésekről.

(3) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos szükség esetén a felhívott hatóság felügyeleti szervéhez fordulhat.

29. § A határozat jogerőre emelkedése előtt a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a végrehajtás felfüggesztését kezdeményezheti a határozatot hozó szervnél, ha az a nem jogerős határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását rendelte el, de a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos szerint a határozat jogsértő, és a végrehajtás a környezet állapotában helyrehozhatatlan kárral járna.

30. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos – ha a közigazgatási határozatot bíróság nem vizsgálta felül – a határozatot hozó szerv felügyeleti szervénél felügyeleti eljárást kezdeményezhet azon jogerős és végrehajtható hatósági határozattal szemben, amely jogszabálysértő, és végrehajtása sérti vagy veszélyezteti a környezet állapotának fenntarthatóságát és jelentős mértékű környezetkárosodással fenyeget. Ebben az esetben a határozattal szembeni felügyeleti eljárást le kell folytatni.

(2) A felügyeleti eljárás során a felügyeleti szerv a benyújtástól számított harminc napon belül, a testületi formában működő felügyeleti szerv a legközelebbi ülésén határoz, és határozatát a meghozatalától számított nyolc napon belül a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosával köteles közölni.

(3) Ha a felügyeleti szerv az (1) bekezdésben meghatározott kezdeményezéssel nem ért egyet, illetve azt határidőben nem folytatja le, a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos az erről szóló határozat kézbesítésétől, illetve a (2) bekezdésben meghatározott határidő elteltétől számított harminc napon belül a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó szabályok szerint kezdeményezheti a határozat bírósági felülvizsgálatát.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott kezdeményezésben a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos – a tudomására jutástól számított 30 napon belül, de legkésőbb a határozat jogerőre emelkedésétől számított 180 napon belül – a határozat végrehajtásának felfüggesztését is indítványozhatja.

(5) Ha a szervnek az érintett tevékenységi körben felügyeleti szerve nincs, a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a tudomására jutástól számított harminc napon belül a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó szabályok szerint kezdeményezheti a határozat bírósági felülvizsgálatát. A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a kezdeményezésében - a határozat jogerőre emelkedésétől számított 180 napon belül - a határozat végrehajtásának felfüggesztését is indítványozhatja.

31. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosát a jogszabály rendelkezése alapján kötelezően tartandó, feladatkörével összefüggő közmeghallgatásról értesíteni kell, részére a közmeghallgatásról készült jegyzőkönyvet kérésére meg kell küldeni.

(2) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos kezdeményezheti, hogy a települési önkormányzat, a környezetvédelmi hatóság, a természetvédelmi hatóság vagy más államigazgatási szerv a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos feladatkörébe tartozó ügyben közmeghallgatást tartson. Ha a közmeghallgatást megtartják, arra az (1) bekezdést kell alkalmazni.

32. § (1) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a feladatai ellátása során bárkitől felvilágosítást kérhet minden olyan kérdésben, amely a környezet állapotával és a környezet használatával összefügghet.

(2) A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos eljárása során, annak lefolytatása érdekében – ha az eljárás lefolytatásához szükséges adatok, körülmények vagy tények megismerése más módon nem biztosítható – minden olyan helyiségbe, ingatlanra beléphet, ahol visszafordíthatatlan környezetkárosodással fenyegető tevékenység folyik.

(3) Ha az (1)-(3) bekezdésben meghatározott jogainak gyakorlásához szükséges közreműködést a felvilágosítás adása iránt megkeresett, az iratokkal rendelkező személy, illetve az ingatlan tulajdonosa vagy használója nem teljesíti, arra a Fővárosi Bíróság – a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos kezdeményezésére – kötelezi. A Fővárosi Bíróság a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül – szükség esetén személyes meghallgatás tartásával – nemperes eljárásban határoz, amely határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

33. § A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a perbeli képviselőt jogtanácsosa útján látja el.

A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos

34. § (1) A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos ellátja a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét, figyelemmel kíséri azok érvényesülését.

(2) A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos gyakorolja – a 12-23. §-okban meghatározott jogkörökön túlmenően – az e §-ban meghatározott jogköröket.

(3) A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos

a) értékeli és ellenőrzi a nemzetiségi jogokat érintő jogszabályi rendelkezések érvényesülését,
b) nemzetiségi jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltatja, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez.

(4) A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos az ügy kivizsgálása érdekében tesztelést végezhet.

A Biztosi Hivatal

35. § (1) Az alapvető jogok biztosa és a helyettes biztosok feladatával kapcsolatos ügyvitel és előkészítés teendőit a Biztosi Hivatal látja el. A Biztosi Hivatalt az alapvető jogok biztosa irányítja.

(2) A Biztosi Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatát az alapvető jogok biztosa a helyettes biztosok egyetértésével állapítja meg.

(3) A Biztosi Hivatal vezetői megbízással rendelkező köztisztviselői kinevezésének és felmentésének jogát az alapvető jogok biztosa a helyettes biztosok egyetértésével gyakorolja.

(4) Az alapvető jogok biztosa és a helyettes biztosok önállóan gyakorolják a munkáltató jogokat az irányításuk alá tartozó szervezeti egységek köztisztviselői és ügykezelői felett.

(5) Az alapvető jogok biztosa és a helyettes biztosok az intézkedést nem tartalmazó irat kiadmányozási jogát – írásban – munkáltatói jogkörükbe tartozó, vezetői megbízással rendelkező köztisztviselőre átruházhatják.

(5) Az alapvető jogok biztosa – a jövő nemzedékekért és a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztossal egyetértésben – megállapítja saját költségvetését, amelyet az állami költségvetés részeként jóváhagyás céljából előterjeszt az Országgyűlésnek.

(6) Az alapvető jogok biztosa, a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos és a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos és a Biztosi Hivatal szervezetének működési költségeit és létszámát az állami költségvetés külön fejezetében kell meghatározni.

(7) A helyettes biztosok a költségvetésben meghatározott, rendelkezésükre álló működési források felhasználásáról önállóan döntenek.

Átmeneti és záró rendelkezések

36. § (1) E törvény 2012. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény.

37. § (1) Az alapvető jogok biztosának, a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos és a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos megválasztására vonatkozó szabályokat első alkalommal az állampolgári jogok országgyűlési biztosának, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának, valamint a nemzetiségi és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának megbízási idejének lejártakor kell alkalmazni.

(2) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény, illetve a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény alapján megválasztott országgyűlési biztosok e törvény hatályba lépésétől kezdődően e törvényben meghatározott jogállásuknak, jogkörüknek megfelelően látják el megbízatásukat.

38. § (1) E törvény alkalmazásában - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - hatóság:

- a) a közigazgatási feladatot ellátó szerv;
- b) a közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében;
- c) a Magyar Honvédség;
- d) a rendvédelmi szerv;
- e) a nyomozó hatóság, ideértve az ügyészségi nyomozást végző ügyészségi szervet is;
- f) a helyi önkormányzat és a kisebbségi önkormányzat;
- g) a köztestület;
- h) a közjegyző;
- i) a megyei bírósági végrehajtó és az önálló bírósági végrehajtó.

(2) E törvény alkalmazásában nem minősül hatóságnak:

- a) az Országgyűlés;
- b) a köztársasági elnök;
- c) az Alkotmánybíróság;
- d) az Állami Számvevőszék;
- e) a bíróság;
- f) az ügyészség, kivéve az ügyészségi nyomozást végző ügyészségi szervet.

(3) E törvény alkalmazásában közszolgáltatásnak minősülnek a lakosság alapvető szükségleteinek ellátására irányuló szolgáltatások, így különösen

- a) a villamosenergia-, gáz-, hő-, víz-, szennyvíz-elvezetési és hulladékkezelési, köztisztasági, postai és távközlési szolgáltatás, a menetrend alapján közlekedő járművekkel végzett közforgalmú személyszállítás,
- b) az egészségügyi szolgáltatások,
- c) az oktatási, szociális, gyermekvédelmi, valamint gyermekjóléti szolgáltatások,

d) a közszolgálati médiaszolgáltatók, muzeális intézmények, a könyvtárak, a közművelődési intézmények által nyújtott szolgáltatások.

(4) E törvény alkalmazásában alapvető joggal kapcsolatos visszásság: alapvető jog sérelme vagy annak közvetlen veszélye, függetlenül attól, hogy az cselekvés vagy mulasztás eredménye.

(5) E törvény alkalmazásában tesztelésnek minősül az az eljárás, amelynek során az eljárás alá vont hatóság (közszolgáltató) tevékenysége vonatkozásában azonos helyzetbe hoz valamely jellemzőjükben különböző, de egyéb tekintetben hasonló tulajdonságú személyeket, és az eljárással érintett hatóság (közszolgáltató) tevékenységét az egyenlő bánásmód követelményének való megfelelés szempontjából vizsgálja.

(6) Ahol e törvény közjogi szervezetszabályozó eszközt említ, azon az állami irányítás egyéb jogi eszközét is érteni kell.

I. A biztos a Magyar Honvédséget érintő vizsgálata során nem tekinthet be:

1. A Magyar Köztársaság védelmét szolgáló, honvédelmi szempontból kiemelkedő fontosságú találmányra, gyártmányra, védelmi beruházásra, valamint a védelmi képesség fejlesztésére vonatkozó olyan iratba, amelyből azok lényege megismerhető.
2. A Magyar Honvédség (a továbbiakban: MH) hadrendje hadrendi kivonatát seregtetszintig bezárólag tartalmazó, valamint a hadászati anyagi készletek megalakítására, fenntartására, és széttelepítésére vonatkozó összesített adatokat tartalmazó iratokba.
3. Az MH-nak a rendkívüli állapot vagy a szükségállapot időszakában történő alkalmazására vonatkozó terveket tartalmazó iratokba.
4. Az állami és a katonai felsővezetés védett vezetési rendszerére vonatkozó iratokba.
5. Az MH harcászati, riasztási és értékesítési rendszerével kapcsolatos okmányokba, valamint a mozgósítási készségről, a hadrafoghatóság szintjéről szóló összesített dokumentumokba, továbbá a Katonai Területek, a velük azonos vagy magasabb szintű katonai szervezetek összesített harcászati terveibe és az ehhez kapcsolódó, az egész szervezetre vonatkozó okmányokba.
6. A honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium és az MH híradása megszervezésének összesített tervébe, a rendszeresített vagy alkalmazott különleges információvédelmi eszközök kulcs- és egyéb dokumentációiba.
7. Az MH részletezett költségvetési, számítási, fejlesztési anyagába.
8. Más országok védelmi minisztériumaival és hadseregeivel kötött olyan együttműködési megállapodásokba és tervekbe, valamint a haditechnikai eszközök azon adataiba, melyeket a felek kölcsönösen „Szigorúan titkos!” minősítésű adatnak minősítenek.
9. A hadászati felderítés eszközeire, működésére, valamint az MH felderítés elleni védelmére vonatkozó összesített adatokat tartalmazó iratokba.

II. A biztos a nemzetbiztonsági szolgálatokat érintő eljárása során nem tekinthet be:

1. A nemzetbiztonsági szolgálatok szervezeti és működési szabályait tartalmazó dokumentumokba.
2. A nemzetbiztonsági szolgálatok objektumaival és állományával kapcsolatos biztonsági dokumentumokba.
3. A nemzetbiztonsági szolgálatok személyzeti nyilvántartásaiba és egyéb személyzeti anyagaiba, kivéve, ha ezt az érintett személy írásban kéri.
4. A nemzetbiztonsági szolgálatokkal együttműködő magánszemélyek azonosítására szolgáló nyilvántartásokba.
5. A nemzetbiztonsági szolgálatok által titkos információgyűjtésre használt eszközök és módszerek működésének és működtetésének műszaki-technikai adatait tartalmazó vagy az azokat alkalmazó személyek azonosítását lehetővé tevő dokumentumokba.
6. A számítástechnikai eszközök számával, elhelyezésével, működésével, illetve az alkalmazott software-ekkel kapcsolatos dokumentumokba.
7. A rejtjeltevékenységgel kapcsolatos dokumentumokba.
8. A biztonsági okmányvédelemmel és technológiai ellenőrzéssel kapcsolatos dokumentumokba.
9. A különösen fontos és bizalmas munkakört, tisztséget betöltő, illetve ilyen tisztségre jelölt személyek biztonsági védelme és ellenőrzése során keletkezett dokumentumokba, kivéve, ha ezt az érintett személy írásban kéri.
10. Mindazon dokumentumokba, amelyek megismerése az információt szolgáltató azonosítását tenné lehetővé.
11. A nemzetbiztonsági szolgálatok nemzetközi megállapodásaiba.

12. Mindazon dokumentumokba, amelyeknek megismerése a nemzetbiztonsági szolgálatok külföldi partnerszolgálatok irányában vállalt kötelezettségeit sértené.

III. A biztos a rendőrséget érintő eljárása során nem tekinthet be:

1. Más államok rendőri szerveivel, nemzetközi szervezettel kötött együttműködés okmányaiba, illetve az együttes intézkedésekbe és az együttműködés során keletkezett, a rendőrség valamely szerve rendelkezésére bocsátott adatokba, információkba, amennyiben a szerződő felek azok minősített adatként történő védelmét kérik.
2. A rendőrség nemzetközi kapcsolataira vonatkozó azon minősített dokumentumokba, megállapodásokba, amelyek a nemzetközi szervezett bűnözés (ideértve a kábítószer-kereskedelmet, a pénzmosást és a terrorcselekményeket) felderítésére és a cselekmények megelőzésére vonatkozó konkrét kötelezettségvállalást tartalmazzák.
3. A nemzetbiztonsági szolgálatoknak a rendőrséggel történő együttműködésével kapcsolatos, és az abból származó, vagy arra vonatkozó minden olyan adatba, amelyet a törvény mellékletének II. szám alatti pontjai felsorolnak.
4. A rendőrségi, illetve a rendőrség által védett objektumok, valamint a rendőrség által védett személyek őrzés-védelmi terveibe, a védelmi berendezésekre, őrsegekre, őrhelyekre vonatkozó dokumentációkba, leírásokba.
5. Az ügyben érintett személyzeti anyagaiba, kivéve, ha ezt az érintett személy írásban igényli.
6. A rendőrséggel titkosan együttműködő magánszemélyek azonosítását lehetővé tevő dokumentumokba, kivéve ha a jogsérelem az együttműködő személyt érte, s a kivizsgálást maga kéri.
7. A rendőrség által titkos információgyűjtésre használt eszközök és módszerek működésének és működtetésének műszaki-technikai adatait tartalmazó vagy az azokat alkalmazó személyek azonosítását lehetővé tevő dokumentumokba.
8. A rendőrség rejtjeles híradásával kapcsolatos adatok, eszközök, dokumentációk, iratok, valamint a kormányzati célú frekvencia nyilvántartásával kapcsolatos összesített adatokba.
9. A tanú személyi adataiba, ha azok zárt kezelését a büntetőeljárásról szóló törvény alapján elrendelték.
10. A Magyar Honvédséggel, a nemzetbiztonsági szolgálatokkal kötött együttműködési megállapodásokba, amelyeket a felek „Szigorúan titkos!” minősítési szintű adatnak minősítettek.

IV. A biztos a Vám- és Pénzügyőrséget (a továbbiakban: VP) érintő eljárása során nem tekinthet be:

1. Más államok vámszerveivel, nemzetközi szervezettel kötött együttműködés okmányaiba, illetve az együttes intézkedésekbe és az együttműködés során keletkezett, a VP valamely szerve rendelkezésére bocsátott adatokba, információkba, amennyiben a szerződő felek azok minősített adatként történő védelmét kérik.
2. A VP nemzetközi kapcsolataira vonatkozó azon minősített dokumentumokba, megállapodásokba, amelyek a nemzetközi szervezett bűnözés (ideértve a kábítószer-kereskedelmet, a pénzmosást és a terrorcselekményeket) felderítésére és a cselekmények megelőzésére vonatkozó konkrét kötelezettségvállalást tartalmazzák.
3. A nemzetbiztonsági szolgálatoknak a VP-vel történő együttműködésével kapcsolatos, és az abból származó vagy arra vonatkozó minden olyan adatba, amelyet a törvény mellékletének II. szám alatti pontjai felsorolnak.
4. A VP által védett objektumok és személyek őrzés-védelmi terveibe, a védelmi berendezésekre, őrsegekre, őrhelyekre vonatkozó dokumentációkba, leírásokba.
5. A VP rejtjeles híradásával kapcsolatos adatok, eszközök, dokumentációk, iratok, valamint a kormányzati célú frekvencia nyilvántartásával kapcsolatos összesített adatokba.
6. Az ügyben érintett személyzeti anyagaiba, kivéve, ha ezt az érintett személy írásban kéri.

7. A VP-vel titkosan együttműködő magánszemélyek azonosítását lehetővé tevő dokumentumokba, kivéve, ha a jogsérelem az együttműködő személyt érte, s a kivizsgálást maga kéri.

8. A VP által titkos információgyűjtésre használt eszközök és módszerek működésének és működtetésének műszaki-technikai adatait tartalmazó, vagy az azokat alkalmazó személyek azonosítását lehetővé tevő dokumentumokba.

9. A vámhatósági felderítés eszközeire, működésére vonatkozó összesített adatokat tartalmazó iratokba.

10. A zár- és adójegyek védelmével kapcsolatban a VP által alkalmazott módszerek adataiba, valamint a nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmára, az ellenőrzési tervek, a megfigyelésekre és a körözések elrendelésére, illetve a katonai ügyekre vonatkozó adatokra.

V. A biztos az ügyészség nyomozást végző szervét érintő eljárása során nem tekinthet be:

1. A tanú személyi adataiba, amennyiben annak zárt kezelését a büntetőeljárásról szóló törvény alapján elrendelték.

2. Az ügyészségi nyomozást végző ügyészi szerv titkos információgyűjtése során keletkezett adataiba.

3. Az ügyészségi nyomozást végző ügyészi szervnek a titkos információgyűjtést végző szervekkel történő együttműködésével kapcsolatos, és az abból származó, vagy arra vonatkozó minden olyan adatba, amelyet e törvény mellékletének II-VI. pontjai a titkos információgyűjtést végző szervekkel kapcsolatban ilyenként felsorolnak.

4. Az ügyben érintett személyzeti anyagaiba, kivéve, ha ezt az érintett személy írásban kéri.

5. A rendőrséggel titkosan együttműködő magánszemélyek azonosítását lehetővé tevő dokumentumokba, kivéve, ha a jogsérelem az együttműködő személyt érte, s a kivizsgálást maga kéri.

VI. A biztos a Nemzeti Biztonsági Felügyeletnek a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott feladatait érintő eljárása során nem tekinthet be:

A rejtjeltevékenység szakirányításával és hatósági engedélyezésével, felügyeletével kapcsolatos dokumentumokba.

Általános indokolás

Az Országgyűlés 2011. április 18-án elfogadta Magyarország Alaptörvényét, amely a jövőre irányulóan határozza meg Magyarország fejlődésének alkotmányos alapjait. Az Alaptörvény a történelmi tapasztalatokból eredő és a jövőben felmerülő kihívásokra egyaránt választ keresve rendezi Magyarország alkotmányos berendezkedését, és több rendelkezésével is kinyilvánítja közös felelősségünket a jövő nemzedékekért.

Ennek keretében új alkotmányos alapokra helyezte az országgyűlési biztos intézményét. A jövőben nem négy külön biztos tevékenykedik, hanem az alapvető jogok biztosja és két – speciális feladatkörrel bíró – helyettes biztos. Az Alaptörvény 30. cikke szerint az országgyűlés két helyettes biztost választ, akik a jövő nemzedékek érdekeinek, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét látják el. A 30. cikk (3) bekezdése szerint: „Az alapvető jogok biztosát és helyetteseit az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával hat évre választja.” Az (5) bekezdés alapján továbbá az alapvető jogok biztosára és helyetteseire vonatkozó részletes szabályokat törvény határozza meg.

Az Alaptörvényt egységes egészében látva az alapvető jogok biztosára és helyetteseire vonatkozó rendelkezéseket együtt kell értelmezni a jövő nemzedékek érdekeinek és a nemzetiségek jogainak védelmét biztosító rendelkezésekkel.

Az Alaptörvény egyik – nemzetközi összehasonlításban is – legjelentősebb és legelőremutatóbb vívmánya a jövő nemzedékek érdekeinek védelme, és az értük viselt közös felelősség megfogalmazása, érvényesítése. A Nemzeti Hitvallás 8. felhívása, az Alapvetés P. cikke és a Közpénzek c. fejezet 38. cikk (1) bekezdése egyfelől a jövő nemzedékekkel szembeni felelősségünk és a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás rendkívül ambiciózus követelményeit fogalmazza meg, másfelől pedig az Alaptörvény kibővítette az egészséges környezethez való jogról szóló rendelkezéseket is, sőt mindezek nemzetközi dimenzióját is megnyitotta az Alapvetés Q. cikkében. Mindebben jelenik meg különösen is az Alaptörvény jövőre irányultsága, értéktartalma, és a szándék az ország fenntartható fejlődési pályára állítására.

Az Alaptörvény intézményi garanciákat is teremt ezen vállalások és előírások hatékony érvényesítésére, végrehajtására, hiszen külön nevesíti a jövő nemzedékek érdekeiért és a nemzetiségek jogaiért felelős helyettes biztos intézményét, és őket közvetlenül az Országgyűlésnek rendeli alá.

Az állam átlátható és kiszámítható működésének érdekében létrehozott egybiztosi rendszer keretében tehát teljes körűen és hatékonyan kell biztosítani, hogy a két külön feladatkörrel bíró helyettes az Alaptörvény tételes rendelkezéseiből rá háruló feladatkört az Alaptörvény tartalmának megfelelően láthassa el.

Az Alaptörvény által meghatározott struktúrának megfelelően szükség van mindebből következően az Obtv. áttekintésére, a biztosok jogállásának, feladat- és hatáskörének felülvizsgálatára.

Az Alaptörvény által létrehozott struktúra a szlovén ombudsman-törvényben meghatározott rendszerhez hasonlít, ahol a biztost és helyetteseit a parlament választja, mind a biztos, mind a helyettesek saját feladatkörükben önállóan járnak el.

A magyar megoldás vonatkozásában alapjogvédelmi szempontból annak van a legnagyobb jelentősége, hogy az ombudsman-struktúra szakosítása megmarad az egységes biztosi rendszeren belül is annak érdekében, hogy az adott értékeknek, alapjognak vagy csoportnak kiemelt és speciális jog- és érdekvédelmet nyújtson, így erősítse a jogvédelmi intézményrendszert.

Az alkotmányozó hatalom azáltal, hogy rögzítette: a jövő nemzedékek, illetve a magyarországi nemzetiségek jogainak védelme érdekében az országgyűlés helyettes biztosoakat választ, egyértelműen deklarálta e két alapjogi jogterület fontosságát és kiemelt jellegét. Az Alaptörvény egyértelművé teszi, hogy a jövő nemzedékek országgyűlési biztosoának és a nemzetiségi és kisebbségi jogok országgyűlési biztosoának feladatköre és jogköre kiemelt fontosságú, annak további magas szintű biztosoítása alkotmányos érdek. E célt kívánja hangsúlyozni az alapvető jogok biztosoának és helyetteseinek jogállásáról, feladat és hatásköréről szóló törvény tervezete, amely a helyettesi jogállás deklarálása mellett a szlovén mintához hasonlóan rögzíti a helyettesek intézkedési és eljárási jogosultságait.

A hatályos ombudsmani törvény átfogó felülvizsgálata és módosítása ugyanakkor indokolatlan, hiszen az egészséges környezethez való jognak és a nemzetiségek jogainak a védelmére a hatályos törvény is megfelelő rendelkezéseket tartalmaz. A Tervezet ezért csak az Alaptörvény új tartalmának megfelelő legfontosabb változások átvezetését szolgálja.

Részletes indokolás

1. §

Magyarország Alaptörvényének 30. cikk (2) bekezdése határozza meg az alapvető jogok biztosának, illetve helyetteseinek megválasztására vonatkozó szabályokat. Az alaptörvényi rendelkezések végrehajtása érdekében rögzítjük a normaszövegben a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos, illetve a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos jogintézményét. A tervezet megállapítja, hogy a helyettes biztosok szakterületükön önállóan járnak el. Az országgyűlés az alapvető jogok biztosát és helyettes biztosokat ugyanolyan eljárás keretében, az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával választja. A megválasztás módja is – összhangban az Alaptörvény egyéb rendelkezéseivel – mutatja, hogy az alkotmányozó kiemelt figyelmet kíván szentelni az egészséges környezethez való jognak, a jövő nemzedékek érdekei, illetve a kisebbségek védelmének. Annak érdekében, hogy e jogok védelme érvényesüljön, biztosítani kell a helyettes biztosok önálló intézkedési és eljárási lehetőségét, melyet a normaszöveg a helyettes biztosokra vonatkozó speciális szabályok megadásával tovább erősít.

Tekintettel a biztosi és helyettes biztosi struktúrára, az Obtv. által meghatározott helyettesítési rend (Obtv. 2. § (3) bekezdés) újragondolására van szükség. A normaszöveg a helyettesítési rend meghatározását a Biztosi Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatára utalja, ugyanakkor rögzíti, hogy a helyettes biztos akadályoztatása esetén annak jogkörét kizárólag az alapvető jogok biztosa gyakorolhatja.

Az Alaptörvényre való jogszabályi utalás elkerülése érdekében került a tervezetbe a „jogszabály” helyett az „ahol más törvény vagy alacsonyabb szintű jogszabály” fordulat.

2. §

A tervezet 2. §-a határozza meg az alapvető jogok biztosának, illetve helyetteseinek megválasztására vonatkozó feltételeket. A jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos vonatkozásában – tekintettel az általa védett alapvető jog speciális szaktudást igénylő voltára – többletfeltételt határoz meg a normaszöveg. Ennek megfelelően szükséges, hogy a környezet-, illetve a természetvédelmi jog területén kiemelkedő elméleti tudással vagy legalább tízéves szakmai gyakorlattal, és a környezet-, illetve természetvédelmet érintő eljárások lefolytatásában, azok felügyeletében vagy az egészséges környezethez való jog érvényesítésében jelentős tapasztalatokkal rendelkezzen. E feltételek megegyeznek a hatályos Obtv. által előírt kritériumokkal. A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos tekintetében a tervezet a hatályos szabályokhoz képest eltér. E szerint nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztosnak az választható meg, aki nemzetiségi jog területén kiemelkedő elméleti tudással vagy legalább tízéves szakmai gyakorlattal, a közösségi és egyéni nemzetiségi jogok érvényesítésében jelentős tapasztalatokkal rendelkezik.

3. §

A tervezet rögzíti, hogy a köztársasági elnök kizárólag a tárgykör szerint érintett országgyűlési bizottságok véleményének kikérését követően tehet javaslatot a biztos személyére, ugyanakkor a bizottság véleménye a jelölt alkalmasságára vonatkozóan a köztársasági elnököt nem köti. A biztos jelölésére, megbízatásának lejártára vonatkozó szabályok ezen túlmenően a hatályos rendelkezésekhez képest nem változnak.

A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 20. § (2) bekezdése írja elő, hogy a köztársasági elnök a nemzeti és etnikai kisebbségek országgyűlési

biztosának kinevezése kapcsán egyeztetni köteles az országos kisebbségi önkormányzatok képviselőivel. Annak érdekében, hogy az alapvető jogok biztosának, illetve a helyettes biztosoknak a jogállását egy törvény szabályozza, a vonatkozó bekezdéseket az előterjesztő átemelte. Ennek megfelelően a köztársasági elnök a nemzetiségi helyettes biztos jelölését megelőzően a tárgykör szerint érintett országgyűlési bizottsággal, illetve az országos kisebbségi önkormányzatokkal egyeztet a nemzetiségi helyettes biztos személye kapcsán.

A tervezet kizárja a biztos újraválaszthatóságát. A jelenleg hatályos szabályozás, amely lehetővé teszi a biztos újraválasztását, aggályos a függetlenség szempontjából. Mind az újraválaszthatóság, mind a megbízás megszűnése után más alkotmányos tisztség vagy kormányzati pozíció betöltésének lehetősége érintheti, csökkentheti a hivatalban lévő biztos függetlenségét. Az ombudsman a nyilvánosság erejéből, a nyilvánosság előtti tekintélyéből meríti erejét, ez a tekintély az intézmény, illetve az azt betöltő személy hitelességén alapul. Az ombudsman elsődleges feladata az állami szervezetrendszer folyamatos vizsgálata. Az újraválasztás, illetve más alkotmányos tisztség vagy kormányzati pozíció elnyerésének lehetősége veszélyezteti a biztos függetlenségét, hitelességét, tekintélyét, és így végül az ombudsmani tevékenység eredményességét. Mindezekre tekintettel a tervezet kizárja az újraválaszthatóságot, illetve korlátozásokat vezet be a megbízás megszűntét követően vállalható tisztségekkel kapcsolatban. A passzív választójog korlátozására tekintettel a (7) bekezdés rendelkezéseinek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

4-11. §

A biztosi megbízás összeférhetetlenségére, a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségre, a biztos jogállására, mentelmi jogára, illetve megbízásának megszűnésére vonatkozó rendelkezések megfelelnek a hatályos Obtv. vonatkozó rendelkezéseinek, illetve hajtják végre az Alaptörvény 30. cikk (3) bekezdését, mely szerint: „Az alapvető jogok biztosa és helyettesei nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”

12-23 §

A tervezet 12-23. §-ai tartalmazzák a biztos eljárására és intézkedéseire vonatkozó általános szabályokat. Az Obtv. hatályos rendelkezéseire képest a biztos irat-betekintési jogosultságát konkretizálja a tervezet. Ennek megfelelően rögzíti, hogy a biztos eljárása során, annak lefolytatása érdekében az eljárás tárgyával összefüggő összes iratba betekinthez, illetve iratról másolatot kérhet, személyes adatot, egyéb adatot, körülményt, tényt, eljárást megismerhet. Ha az irat az eljárás tárgyával össze nem függő adatot is tartalmaz, és az adatok elkülönítése azok bizonyító erejének sérelme nélkül nem lehetséges, biztos az iratban szereplő valamennyi adatot megismerheti, azonban az eljárás tárgyával össze nem függő adatok megvizsgálására csak addig a mértékig jogosult, ameddig meggyőződik arról, hogy az adat nem függ össze az eljárás tárgyával.

A hatályos Obtv. által a jövő nemzedékek országgyűlési biztosára telepített hatáskörök közül a tervezet átemeli az általános szabályok közé azt a rendelkezést, amely biztosítja, hogy a minősített adatok megismerése mellett az alapvető jogok biztosa, illetve a helyettes biztosok is egyaránt jogosultak legyenek a magántitok, az üzleti titok, vagy a külön törvényben meghatározott más titok megismerésére, ha az eljárásuk érdekében szükséges, ugyanakkor a titok megtartására vonatkozó rendelkezések rájuk nézve is kötelezőek. Rögzíti továbbá, hogy a minősített adatot érintő adatkezelés esetén a biztos jogait csak személyesen vagy az általa

kezdeményezett nemzetbiztonsági ellenőrzésen átesett munkatársai útján gyakorolhatja (14. § (6)-(7) bekezdés).

Hasonlóan a titokvédelemmel kapcsolatos kiegészítéshez, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosára vonatkozó különös szabály helyett általános jelleggel határozza meg valamennyi biztos tekintetében azt a ténylegesen az országgyűlési biztosi intézmény létrehozásától kezdve folytatott gyakorlatot, mely lehetővé teszi, hogy a biztos véleményezze a feladatkörével összefüggő jogszabályokat, illetve más kormányzati előterjesztések tervezeteit, valamint, hogy feladatkörében jogalkotásra tegyen javaslatot. (19. §)

A jelenleg hatályos Obtv. alapján a biztos csak abban az esetben tehet javaslatot alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság felmerülése esetén jogalkotásra, ha a jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz fölösleges, nem egyértelmű, hiányzik a szabályozás, vagy az hiányos. Abban az esetben, ha a biztos álláspontja az, hogy a hatályos jogszabályok nem megfelelően rendezik az általa vizsgált tárgykört, a hatályos szabályok szerint nem tehet javaslatot. Ezt orvosolja a tervezet 22. §-a.

A tervezet ezen túlmenően megőrzi az Obtv. szerinti biztosi hatásköröket. Így a biztos jogosult eljárása során bármely hatóság ellenőrzésére, ennek során a hatóság helyiségeibe történő belépésre, adatbekérésre. Az általa vizsgált ügy intézőjét vagy az eljáró szerv bármely munkatársát meghallgathatja, felvilágosítást kérhet. Vizsgálatának eredményeként ajánlást, kezdeményezést tehet, az Alkotmánybírósághoz fordulhat, ügyészi óvás benyújtását kezdeményezheti, javaslatot tehet jogszabály módosítására, illetve országgyűléshez fordulhat meghatározott ügy kivizsgálása érdekében. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény alapján sarkalatos törvény további hatáskört határozhat meg az Alkotmánybíróság számára, így a sarkalatos törvény tartalmától függően indokolt a biztost feljogosítani az Alaptörvény értelmezésének, illetve mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapításának kezdeményezésére.

24. §

E § határozza meg a biztos éves beszámolójára vonatkozó rendelkezéseket. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény szakbiztosi rendszer helyett létrehozta a helyettes biztosi rendszert, ezért indokolt a beszámolóra vonatkozó rendelkezések újragondolása. A normaszöveg tervezete szerint – a hatályos szabályozástól eltérően – az alapvető jogok biztosa számol be az országgyűlési előtt saját és helyettesei tevékenységéről, vagyis egy beszámolóra kerül sor. A helyettes biztosok ugyanakkor – tekintettel az általuk védett alapvető jogok kiemelt jelentőségére – az alapvető jogok biztosának országgyűlés előtt tett beszámolóját megelőzően kötelesek a tárgykör szerint érintett országgyűlési bizottság előtt évente beszámolni tevékenységükről, tapasztalataikról. E jogi megoldással biztosítható, hogy a jövő nemzedékek, illetve a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos tevékenységét, illetve tapasztalatait az országgyűlés szakbizottsága részletesen megismerhesse, valamint, hogy e két alapvető jog védelméért felelős helyettes biztost közvetlenül kérdezhesse.

Az országgyűlés az alapvető jogok biztosának, illetve helyetteseinek közös beszámolója kapcsán határozatot hoz.

A normaszöveg kiegészül továbbá a felhívás jogintézményével (ld. 26. §-hoz fűzött indokolás).

A tervezet 25-32. §-ai rögzítik a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos hatásköreit a hatályos szabályozáshoz igazodóan, ugyanakkor tisztázzák az általános hatáskörök, illetve a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztosnak biztosított hatáskörök viszonyát, rögzítik, hogy hatásköreit – az általános hatáskörökön túlmenően – e §-okban meghatározott eltérésekkel gyakorolhatja az egészséges környezethez való jog és a jövő nemzedékek érdekei kiemelt védelmének biztosítása érdekében. Jogalkalmazási tapasztalatok alapján a jogalkalmazás egyértelműségének elősegítése érdekében néhány helyen korrigálja a hatályos szöveget az előterjesztés. Ennek megfelelően rögzíti, hogy a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos jogszabályi rendelkezések érvényesülésének figyelemmel kísérésén túl vizsgálja a közjogi szervezetszabályozó eszközök alkalmazását is, illetve leszögezi, hogy a helyettes biztos figyelemmel kíséri minden területen az egészséges környezethez való jog érvényesülését, és ennek kapcsán képviseli a jövő nemzedékek érdekeit (25. §). Ezek a rendelkezések lehetővé teszik és egyértelműen megalapozzák a hatáskörét pl. a víziközmű szolgáltatásra vonatkozó tulajdonosi döntések meghozatala kapcsán, tekintettel a vízkincs kiemelt fontosságára.

Az általános hatáskörök lehetővé teszik, hogy a biztos a visszásságot előidéző szervhez kezdeményezést, a felügyeleti szervhez pedig ajánlást nyújtson be. A fogalmak egyértelmű elkülönítése és az általános hatáskörökkel való összhang biztosítása érdekében a tervezet bevezeti - az ajánlás és a kezdeményezés mellett - a felhívás jogintézményét, melyet a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos személy részére bocsáthat ki (26. §).

A tervezet – a hatályos Obtv. rendelkezéseihez igazodóan – biztosítja a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos részére, hogy a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata kapcsán a perben beavatkozóként részt vegyen. A Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor az Obtv. alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet – több alkalommal – hivatalból elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy a felperesi beavatkozó (a jövő nemzedékek országgyűlési biztosja) nem tartozik a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény által meghatározott személyi körbe, így az ügyben nem járhat el. A Pp. 73/C. § (1) bekezdés b) pontja alapján jogi képviselőnek kell tekinteni a jogtanácsost. A Pp. 67. § (1) bekezdés i) pontja szerint a perben meghatalmazottként eljárhat: „a jogi személy és egyéb gazdálkodó szervezet (396. §) alkalmazottja munkáltatójának gazdasági tevékenységével kapcsolatos pereiben, a jogi személy és egyéb gazdálkodó szervezet jogtanácsosa (jogi előadója) pedig azokban a perekben is, amelyekben külön jogszabály a képviselőre feljogosítja”. Erre tekintettel rögzíti a tervezet – a külön törvényi rendelkezésekre való utalásnak eleget téve –, hogy a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos a perbeli képviselőt jogtanácsosa útján látja el (33. §).

A tervezet által biztosított további hatásköreiben eljárva a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos – többek között – felhívhatja a környezetet károsító személyt vagy szervezetet ilyen jellegű tevékenységének megszüntetésére, továbbá a hatáskörrel rendelkező hatóságot a környezet védelmére vonatkozó intézkedés megtételére. Megismerheti és véleményezheti a helyi önkormányzatok hosszú távú fejlesztési, területrendezési, a jövő nemzedékek életminőségét egyébként közvetlenül érintő terveit és koncepcióit, valamint érvényesíthet kártérítési igényt.

A jövő nemzedékekért felelős biztos eljárására vonatkozó szabályokban nem indokolt koncepcionális változtatásokat végrehajtani, így a tervezet az Obtv. rendelkezéseit e tekintetben nem módosítja.

34. §

E rendelkezés határozza meg a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztosra vonatkozó külön rendelkezéseket. A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos alapvető feladata az Alaptörvényben biztosított és a nemzetiségek jogairól szóló törvényben kifejtett jogok védelme.

A nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos rendelkezik az e törvényben szabályozott általános vizsgálati és intézkedési jogokkal, amely jogköröket a nemzetiséghez tartozó személyek és közösségek jogainak érvényesítése és megóvása érdekében gyakorolja. E körben figyelemmel kíséri a nemzetiségi jogokat érintő jogszabályi rendelkezések érvényesülését is.

Feladatköre eredményes ellátása érdekében a tervezet biztosítja számára a más eljárásokban az egyenlő bánásmód sérelmének vizsgálata során bevált tesztelés módszerét. Ennek indoka, hogy a nemzetiségeket ért hátrányos megkülönböztetés gyakorlata egyes konkrét élethelyzetekben tetten érhető legyen.

35. §

Az Alaptörvény által létrehozott struktúrának megfelelően a normaszöveg egyértelműen rögzíti, hogy a Biztosi Hivatal az alapvető jogok biztosa irányítja. A hatályos Obtv. ennek a feladatnak az ellátására magas beosztású (helyettes államtitkári rangú) hivatalvezető alkalmazását írta elő. E pozíció létrehozásának célja az volt, hogy a hivatalvezető az Országgyűlési Biztosok Hivatalát a négy országgyűlési biztos egyetértésével igazgassa. Tekintettel az új struktúrára, a hivatalvezető pozíciója feleslegessé válik és ezért a költségtakarékosság jegyében e státust a tervezet megszünteti. A továbbiakban a Biztosi Hivatal működésével kapcsolatos valamennyi feladatot az alapvető jogok biztosa látja el.

A Biztosi Hivatal vezetésében teremtett egyértelmű helyzettel párhuzamosan az önálló referádákat vivő helyettes biztosok munkafeltételeit is megfelelően biztosítani kell. A Biztosi Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatát az alapvető jogok biztosa a helyettes biztosokkal egyetértésben állapítja meg. A helyettes biztosok által védett alapvető jog jelentőségének hangsúlyozása, illetve a helyettes biztosok működési függetlenségének természetes folyományaként a normaszöveg-tervezet deklarálja a helyettes biztosok költségvetési függetlenségét, illetve munkatársaik vonatkozásában a munkáltatói jogok gyakorlásának lehetőségét.

36-37. §

A tervezet az Alaptörvény hatályba lépéséhez igazítja az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek jogállásáról, feladat és hatásköréről szóló törvény hatálybalépését.

A normaszöveg 36. §-a adja meg a szükséges átmeneti rendelkezéseket az Obtv. és az új rendelkezések viszonylatában. Ennek megfelelően a tervezet szerint az alapvető jogok biztosának, a jövő nemzedékekért felelős helyettes biztos és a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos megválasztására vonatkozó szabályokat első alkalommal az állampolgári jogok országgyűlési biztosának, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának, valamint a nemzetiségi jogok országgyűlési biztosának megbízási idejének lejártakor kell alkalmazni. Ezzel egyidejűleg ugyanakkor az Obtv. alapján megválasztott országgyűlési biztosok megbízatása átalakul, e törvény hatályba lépését követően e törvénynek megfelelően látják el megbízatásukat, illetve jogállásukra az új rendelkezések lesznek irányadók.

38. §

A tervezet a jogalkalmazás elősegítése érdekében megadja a közszolgáltatás fogalmát, illetve meghatározza a nemzetiségi jogokért felelős helyettes biztos jogkörébe tartozó tesztelés definícióját.

Melléklet a 2011 évi ... törvényhez

A tervezet az Obtv. mellékletének rendelkezéseit veszi át.